

FRILUFTS-INFO 3/17

12. oktober 2017

EVNER IKKE Å STYRKE FRILUFTSLIV

Stortinget har bedt regjeringa legge fram en handlingsplan med sikte på å styrke det samla friluftslivsarbeidet og friluftslivets rolle i folkehelsearbeidet. Likevel fremmer regjeringa et forslag til budsjett for 2018 uten økte midler til friluftsliv. Det samme gjorde den for ett år siden. Den gang økte Stortinget bevilgningene til friluftslivsformål med 20 millioner, etablerte ordningen med Nasjonale turiststier og styrka arbeidet mot marin forsøpling. FL setter sin lit til at Stortinget igjen tar grep og sørger for oppfølging av vedtaket om styrking av friluftslivsarbeidet og friluftslivets rolle i folkehelsearbeidet.

Argumenter i kø for satsing på friluftsliv

Folkehelseutfordringene aleine tilsier helt andre dimensjoner over offentlig satsing på friluftsliv. Livsstilssjukdommer som skyldes stillesitting og manglende fysisk aktivitet, koster samfunnet milliarder og reduserer livskvaliteten for den enkelte. Friluftsliv med gåing, jogging, sykling, svømming og skigåing utgjør de store folkeaktivitetene, og folk ønsker å gå mer tur i nærmiljøet når de skal være mer aktive. Stadig flere forskningsrapporter viser også sammenhenger mellom natur, naturopplevelse og psykisk helse. Helhetlig folkehelseinnsats med friluftsliv som basis, slik vi tolker at Stortinget har bedt om, mangler fra både Klima- og miljødepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet. Lasse Heimdal, generalsekretær i Norsk Friluftsliv, sier i en

pressemelding at den manglende friluftslivssatsinga bør provosere Stortinget.

Naturbasert reiseliv er vekstnæring med milliardomsetning. «Natur utgjør en vesentlig del av det norske reiselivsproduktet», fastslår regjeringa i Næringsdepartementets budsjett. Friluftslivets stier, turruter er infrastrukturen. FL støtter grepet med å etablere Nasjonale turiststier for utvalgte turmål, men det trengs mer enn 10 millioner for å handtere turiststrømmene til disse på en bærekraftig måte.

Friluftsliv er også en viktig del av vår kulturarv, er god integreringsarena, betyr mye for folks identitet og bolyst, for miljøforståelse og for barn og unges oppvekstmiljø.

Hovedtrekk i friluftslivsbudsjettet

Det er to viktige tilskuddsposter til friluftslivsformål på statsbudsjettet. Budsjettmidlene til sikring, dvs kjøp og varige bruksavtaler, foreslås med samme kronebeløp som i 2017; 32,460 mill kr. Nærfriluftsområder, områder som kan brukes av mange, landfaste områder i strandsona og lett tilgjengelige områder langs vassdrag skal prioriteres. Kommunenes verdikartlegging av friluftsområder og fylkesvise seminar om sikringsarbeidet, tilsier at søknadsmengden vil øke. Friluftsliv i et folkehelseperspektiv fordrer økt sikring av turvegtraseer og nærfriluftsområder. FL vil prioritere økte midler til sikring av områder.

Den andre budsjettposten rommer tilskudd til friluftslivsformål, og med unntak av flytting av 2 millioner til beredskapstiltak på Nasjonale turiststier, foreslås den også med samme kronebeløp som i fjor; 179,821 mill kr. Budsjettposten til aktivitetstiltak videreføres med 52,5 mill og den særskilte posten til friluftslivsaktivitet for mennesker med innvandrerbakgrunn med 10 mill. Videre foreslås det 44 mill til tiltak (dvs tilrettelegging) i statlig sikra friluftsområder, 29 mill til skjærgårdstjeneste, 33 mill i driftsstøtte til friluftslivsorganisasjoner, 6 mill til kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder og 5 mill til flere mindre tiltak. Alt på samme nivå som i 2017. FL vil argumentere for økning på flere av underpostene.

Friluftsliv-Info gis ut av Friluftsrådene Landsforbund (FL), med daglig leder, Morten Dåsnes, som ansvarlig. Friluftsliv-Info kommer ut uregelmessig og inneholder stoff om friluftslivsforvaltning og -politikk.

Friluftsrådene Landsforbund, FL

Eyvind Lyches vei 23 B, 1338 SANDVIKA, tlf 6781 5180,
nettside; /www.friluftsrad.no, E-post: post@friluftsrad.no

Naturen som læringsarena – nasjonalt mål uten innhold?

Stortinget vedtok ved behandling av Friluftsmeldinga at ett av to nasjonale mål skal være at «Naturen skal i større grad tas i bruk som aktivitetsområde og læringsarena for barn og unge». Vi finner ikke hvordan målet om læringsarena er fulgt opp i Kunnskapsdepartementets budsjett. Riktignok bevilger Klima- og miljødepartementet 1 mill til et nytt prosjekt i Norsk Friluftsliv med mål om å fremme friluftsliv i skolen. Prosjektet skal også

omfatte drift og videreutvikling av «Forum for friluftsliv i skulen» i samarbeid med Miljødirektoratet, friluftslivsorganisasjonene og friluftsrådene. Men samtidig kutter Klima- og miljødepartementet 1 mill i tilskudd til Den naturlige skolesekken, og vi klarer ikke å finne hvor mye Kunnskapsdepartementet skal bruke verken til Den naturlige skolesekken eller andre tiltak for å legge til rette for bruk av naturen som læringsarena.

Savner samla gåstrategi

DNT og FL har satt stien på dagsorden som det viktigste aktivitetsanlegget. Turskiltprosjektet viste bokstavelig talt vei, og Kulturdepartementet følger opp med spillemidler til skilting og merking, Kartverket med database for stier og turruter og Miljødirektoratet med veileder for

planlegging av ferdselsårer og midler til Nasjonale turiststier. Samferdselsdepartementet har sin gåstrategi. Likevel ser det ut til at midlene til gang- og sykkelveier reduseres og vi savner et felles grep for å fremme gange og sykling både som transport og friluftslivsaktivitet.

Kampen mot marin forsøpling styrkes

2017 var året da en død hval med plastposer i magen fikk oss til å forstå at marin forsøpling er en av de største miljøutfordringene. Det har ført til en unik mobilisering for søppelrydding langs kysten. Regjeringa følger opp med flere viktige tiltak som vrakpantordning for båter og bistandsprogram med 150 mill til den globale kampen mot marin forsøpling. Her hjemme er det i år 35 mill til å støtte ryddetiltak, mens det i 2018 foreslås 20 mill til engangsprosjekt og at 15

mill settes av til en tilsagnsfullmakt til mer langvarige prosjekt. Vi støtter at det jobbes mer langsiktig, men tilsagnsfullmakten burde vel kommet som et tillegg til at en opprettholdt midlene til årlige tiltak. Viktige steg for langsiktig innsats er også styrking av driftsstøtten til Hold Norge rent med 1 mill, og at en har 5 mill til å utvide Skjærgårdstjenesten nordover fra Hordaland og vil vurdere å utvide oppgavene til å omfatte bl.a. fjerning av marin forsøpling.

Tar vi godt nok vare på naturen?

Friluftslivet er avhengig av attraktive naturområder og allemannsretten. Vi konstaterer at regjeringa vil videreføre arbeidet med å informere om allemannsretten, men ikke gir noen signaler om støtte til grunnlovsfesting. Så er det grunnleggende spørsmål – som vi bare skal stille, men ikke besvare – tar vi godt nok vare på

naturen? Styreleder i DNT, Berit Kjøll, sier «Vi må ta vare på naturen vår, hvis også fremtidige generasjoner skal få muligheter til å drive friluftsliv». Og DNT uttrykker en bekymring vi deler, over at statsbudsjettet innebærer kutt i tilskudd til bl.a. skogvern, trua arter, naturtyper og vassdragsforvaltning.

Seks gladsaker i budsjettet for friluftsliv

I organisasjonene er vi eksperter på negativ vinkling, klaging og misnøye. I et forsøk på å rette opp litt avslutter FL derfor med positiv vinkling på seks gladsaker fra budsjettet:

1. Det er ingen vesentlige kutt i noen sentrale budsjettposter for friluftslivsarbeidet.
2. Driftsstøtten til interkommunale friluftsråd økes med 0,8 mill i takt med etableringen av nye friluftsråd og i samsvar med regjeringas ønske om at flest mulig kommuner deltar i interkommunale friluftsråd.
3. Regjeringa vil utvide skjærgårdstjenesten nordover fra Hordaland, og vurdere å utvide oppgavene til også å gjelde oppsyn og fjerning av marin forsøpling.

4. Regjeringa gir støtte til et nytt prosjekt i regi av Norsk Friluftsliv for å fremme naturen som læringsarena.
5. Nasjonale turiststier etableres som en fast ordning, budsjettet økes og det legges opp til en autorisasjonsordning.
6. Kampen mot marin forsøpling styrkes med bl.a. økt internasjonal innsats, oppbygging av varige ordninger og styrking av driftsstøtten til Hold Norge rent med 1 mill

Medlemmer i FL:

Oslo og Omland Friluftsråd, Valdres Friluftsråd, Grenland Friluftsråd, Friluftsrådet Sør, Midt-Agder Friluftsråd, Friluftsrådet for Lindesnesregionen, Lister friluftsråd, Dalane Friluftsråd, Jæren Friluftsråd, Ryfylke Friluftsråd, Friluftsrådet Vest, Bergen og Omland Friluftsråd, Fjordkysten Friluftsråd, Sunnmøre Friluftsråd, Friluftsrådet Nordmøre og Romsdal, Trondheimsregionens Friluftsråd, Trollfjell Friluftsråd, Helgeland Friluftsråd, Polarsirkelen Friluftsråd, Salten Friluftsråd, Lofoten Friluftsråd, Vesterålen Friluftsråd, Midtre Hålogaland Friluftsråd, Midt-Troms Friluftsråd, Ishavskysten Friluftsråd, Nord-Troms Friluftsråd, Finnmark Friluftsråd